

Noua Acropolă

O PRIVIRE FILOSOFICĂ ASUPRA LUMII

numărul 20, decembrie 2025

Critici și exemple bune

de Delia Steinberg Guzmán

**Înțelepciunea lui
Ptahhotep**

Odissea

memoria sufletului

Simbolismul botanic

în mituri, legende și artă

Principiile Noii Acropole

Fraternitate

1. Promovarea unui ideal de fraternitate bazat pe respectarea demnității umane, mai presus de diferențe de sex, culturale, religioase, sociale etc.

Cunoaștere

2. Cultivarea dragostei pentru Înțelepciune prin studiul comparat al filosofiei, religiilor, științelor și artelor, pentru a stimula cunoașterea ființei umane, a naturii și a universului.

Dezvoltare

3. Dezvoltarea celor mai bune aspecte din om, în vederea împlinirii sale, atât ca individ, cât și ca membru activ al societății.
Acțiunea în armonie cu natura, cu scopul de a îmbunătăți lumea.

Noua Acropolă București

str. Bucegi nr. 41, sector 1, București
+40 744 323 861
na-bucuresti@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00

Noua Acropolă Brașov

str. Toamnei, nr. 5, Brașov
+40 731 371 249
na-brasov@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:30

Noua Acropolă Cluj-Napoca

str. Horea nr. 10, ap. 9, Cluj-Napoca
+40 740 066 658
na-cluj@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00

Noua Acropolă Constanța

str. General Manu nr. 24, Constanța
+40 744 525 651, +40 341 730 383
na-constant@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–22:00, weekend 10:00–15:00

Noua Acropolă Iași

str. Nicolae Iorga nr. 51, sc. B, ap. 1, Iași
+40 741 394 303
na-iasi@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–22:00

Noua Acropolă Oradea

str. Bicăzului nr. 1A, Oradea
+40 742 999 276
na-oradea@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–22:00

Noua Acropolă Sibiu

str. Grigore Ureche nr. 2A, et. 1, Sibiu
+40 723 332 633
na-sibiu@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00

Noua Acropolă Timișoara

str. Gheorghe Lazăr nr. 5, et. 2, ap. 17, Timișoara
+40 726 213 588
na-timisoara@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00, sâmbătă 16:00–19:00

4 Reflecții despre adevăr, iluzie și realitate

6 Critici și bune exemple

8 Înțelepciunea lui Ptahhotep

12 Simbolismul botanic în mituri, legende și artă

16 Odiseea – memoria sufletului

20 Terariul – o fereastră către natură și către sine

22 Noua Acropolă și ateliere de creație

24 Epicur

25 Despre Aretē

26 Despre importanța dialogului filosofic

30 Ziua Mondială a Filosofiei

35 Conferințe, Dialoguri, Evenimente

Editor Noua Acropolă România

Director Ivo Ivanovici

Redactor-șef Sonia Ivanovici

Redacție Corina Munteanu
Alexandra Stancu
Mara Pilat

Distribuție și relații cu publicul Mihaela Brătuianu
Laurențiu Plăcintă

Tehnoredactare și grafică Florin Ganea
Dan Carp
Paula Dron
Ernest Ștefan Matyus

Adresă de contact na-bucuresti@noua-acropola.ro

Reflecții despre adevăr, iluzie și realitate

Ivo Ivanovici

Statuia zeiței Durga, Calcuta, India
Statuia lui Buddha, Ghora Katora, India
Foto: Ishan Das, Sanjay Sharma, pexels

Întrebările despre adevăr, iluzie și realitate au neli-
niștit dintotdeauna mintea umană. Și se cuvine să le
acordăm atenție pentru că, deși nu fac parte din sfera
intereselor umane explicite, în această epocă dominată de
materialism și senzualism, sunt fără îndoială strâns legate
de condiția umană demnă, liberă și spirituală.

Începem cu adevărul... Ce înseamnă și din ce constă,
unde se află și cine deține adevărul (deseori asociat cu no-
țiunea de dreptate)? S-ar putea spune: adevărul este peste
tot și nicăieri, căci în lumea din care lipsesc valori absolute
(precum alb și negru) întâlnim doar nuanțe de gri, ade-
văruți relative cu valabilitate restrânsă. Astfel, o persoană
poate avea impresia că deține adevărul, deși este lesne de
înțeles că în realitate exprimă o părere care nu coincide
cu perspectiva altor persoane și posibil ignoră logica și
principiile naturii. Este cazul ciudat și răspândit al omului
ignorant care pretinde că știe.

Omul de știință caută adevărul punctual despre un anu-
mit subiect și ajunge, spre deosebire de simpla persoană cu
opiniile ei, la o formă de cunoaștere obiectivă și universal
valabilă, superioară „impresionismului” inconștient al ne-
știutorului, dar cu aplicabilitate limitată.

Etimologic, cuvântul adevăr se referă la o formă de
mișcare, căci provine din lat. *ad* (către, în legătura cu) -
de (despre, după) – *verum*, cu semnificația „acțiunea de
apropiere” de ființa „ascunsă în izvorul adânc al sacralui”.

Zeița romană a adevărului, Veritas, imaginată ca o fe-
cioară acoperită cu un văl alb, este fiica lui Saturn și mama
Virtuții (Virtus) sau, dintr-un alt punct complementar de
vedere, este fiica lui Saturn (sau Tempus, timp) ori creația
lui Prometeu. În mitologia greacă adevărul este personi-
ficat prin figura zeiței Aletheia (Ἀλήθεια), fiica lui Zeus
și îngrijitoarea lui Apollo. Cuvântul Aletheia, tradus de
obicei prin „adevăr”, poate fi înțeles ca „neascundere”,
„dezvăluire” sau „aducere aminte” ori „realitate”.

Mesajul simbolurilor și al conceptelor din antichitate
este foarte sugestiv și pune adevărul în relație cu virtutea
(legată de capacitatea raportării la sacru) și de asemenea,
sugerează că ar fi o formă a conștiinței intelectuale călăuzi-
tă de lumina intuiției (focul divin transmis de Prometeu).

Odată cu emanciparea de subiectivismul psihologic, ia
naștere chemarea Filosofiei (a dragostei de înțelepciune)
care conduce spre obținerea cunoașterii adevărate. Fiecare
relație ne afectează, dar dacă există apropierea iubirii

reușim să-l înțelegem pe „celălalt” (persoane, lucruri, situații) mai presus de aparențe, să reținem de fiecare dată un adevăr. Cu cât mai multă dragoste, cu atât mai bogată devine sfera conștiinței și pas cu pas, se „dezvăluie” ființa „ascunsă în izvorul adânc”...

Cuvântul Maya (sk), de obicei tradus prin iluzie sau aparență, este interpretat în tradiția filosofilor hinduse ca „puterea cosmică aflată la originea fenomenelor și a capacității de percepție”. În simbolismul teologic indian zeița Durga, „Cea Inaccessibilă”, „Cea Impenetrabilă” sau *Mahādevī*, „Marea Zeiță”, ori Ādīśakti, „Puterea Primordială” este întruchiparea Iluziei Lumii, a Naturii diferențiate în forme multiple și vremelnice care ascund esențele și cauzele lor. Din această perspectivă și noi oamenii, cu toate grijile și bucuriile noastre, facem parte din marea iluzie a lumii ... În Budism, Maya este numele mamei lui Siddhartha, a viitorului Gautama Buddha, care tocmai din cauza nașterii sale iluzorii într-o lume dominată de iluzii a putut ajunge până la culmea realizării. Așadar, din perspectivă religioasă, maya (din sk. Ma-ya, „ceea ce aparent este”), *iluzia lumii*, este Marea Zeiță, Natura maternă ce oferă posibilitatea împlinirii, dar cu condiția adoptării unui sens superior al vieții (mai presus de jocul iluziei). După cum se spune: viața e dificilă și implică efort, dar e frumoasă și justă...

Dintr-o perspectivă foarte elevată, Realitatea este constituită numai din ceea ce este imuabil și etern, iar tot ceea ce se schimbă (prin corupere sau prin diferențiere) și are un început și un sfârșit, este iluzia. Ce înseamnă pentru cel care trăiește în lumea lucrurilor trecătoare tema despre realitate, dacă aceasta din urmă ține de metafizică? Pe de altă parte, se poate spune oare, de exemplu, că un cofetar, un sportiv sau un jurnalist nu sunt reali și că nu trăiesc în realitate? Este evident că nu: fiecare dintre ei trăiește în propria sa realitate a vieții.

O proprietate de fond a naturii este viața-mișcare. Toate lucrurile se îndreaptă undeva și urmăresc liniile subtile ale destinului. Trăsătura distinctivă a ființei umane este conștiința intelectuală care, în mod firesc, se mișcă și se dezvoltă. Realitatea poate fi imaginată ca o sferă acoperită cu văluri multiple sau ca aventura descoperirii a ceea ce se află dincolo de orizont. Călătoria nu se încheie vreodată, dar fiecare etapă a drumului aduce noi perspective, imagini, experiențe. Spiritul este sinonim, într-un fel, cu potența absolută, iar spiritualitatea umană constă tocmai din aventura căutării nesfârșite a adevărului, a ceea ce se află dincolo de vălul iluziei. Iar aceasta înseamnă a trăi cu adevărat, în realitate. 6

Adevărul, Timpul și Istoria — Francisco Goya (1746–1828)

Muzeul Național, Stockholm, Suedia

Foto: Erik Cornelius, Wikimedia Commons

Critici și bune exemple

Delia Steinberg Guzmán

Foto: Novia r Ramadhani, Unsplash

Arcul criticii

Foto: Zoltan Tasi, Unsplash

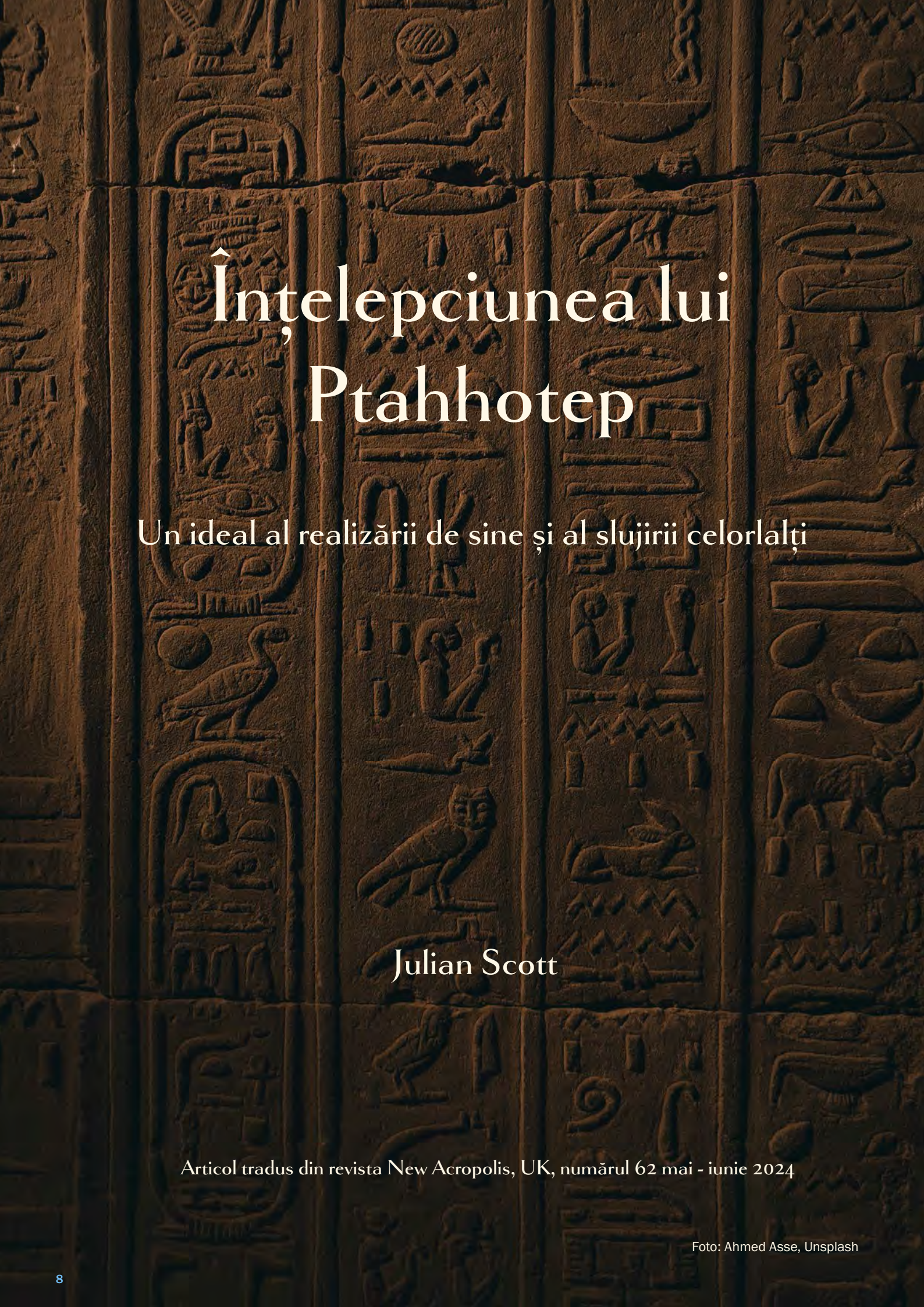
Deși s-a vorbit mult, cu numeroase ocazii, despre faptul că există critici constructive și critici distructive, îndrăznim să nu fim de acord în această privință, deoarece experiența de zi cu zi ne demonstrează că întotdeauna criticile sunt distructive. Nu este vina criticii, ca procedură rațională, ci a oamenilor care acționează mai degrabă conduși de impulsurile lor emoționale și subiective decât de rațiune și de bun simț.

Trăim într-o lume deghizată în false certitudini și siguranță, dar realitatea se vede în profunzimea ființei umane, unde se manifestă, mai mult sau mai puțin explicit, nesiguranța, îndoiala și teama. Potențialul de a acționa și de a crea este redus semnificativ; capacitatea de a înțelege și de a depăși dificultățile este trunchiată de ignoranță. Astfel, omul se protejează deghizându-și temerile și neputințele sub forma criticilor. În general, totul este o țintă a criticii – bineînțeles distructive – deoarece cu cât sunt mai răi ceilalți, cu atât mai bine se simte cel care își apără cu inconștientă propriile defecte. Cel care critică este automat cel care știe, cel care se presupune că poate face lucrurile mai bine decât ceilalți și care deține soluțiile tuturor problemelor.

Cel care critică nu se obosește niciodată să găsească ceva bun în nimeni și în nimic, nu justifică nicio eroare și nu iartă nicidecumă greșeală; cine critică se crede deci, în posesia întregului adevăr și se consideră liber de toate greșelile.

Cel mult va păstra laudele – mai mult sau mai puțin extensive, după caz – pentru persoana, grupul sau structura sociopolitică de care se simte protejat. În orice caz, criticantul are grijă să nu-și pună în practică propriile idei, de vreme ce asta ar arăta imediat că și el poate deveni obiectul unor critici la fel de sau chiar mai dure decât ale sale. Criticile generează alte critici; din rea-voință nu rezultă decât rea-voință.

Fără ca cele de mai sus să însemne că trebuie să închidem ochii, urechile și gura, lăsând să treacă neobservat tot ce socotim a fi cu adevărat eronat, considerăm că există metode și metode de a semnală o greșeală, metode și metode de a îndrepta spiritul critic spre sine, în căutarea unei îmbunătățiri care măcar să susțină acea critică. Mai presus de înșelătoriile deliberate la care ne vedem supuși din cauza actualului sistem pervertit de viață, este cert că există încă în lume oameni de bine. Cu siguranță, nu este nimic mai frumos decât să le recunoaștem realizările și să-i încurajăm. La fel de sigur este că, dacă nu găsim nimic valoros, nu există o critică mai constructivă decât munca proprie în beneficiul a ceea ce considerăm bun și posibil, deoarece exemplul propriu continuă să fie cea mai bună dintre învățături, demonstrație optimă și cel mai desăvârșit argument. ♡

Înțelepciunea lui Ptahhotep

Un ideal al realizării de sine și al slujirii celorlalți

Julian Scott

Articol tradus din revista New Acropolis, UK, numărul 62 mai - iunie 2024

Foto: Ahmed Asse, Unsplash

Conform unei legende medievale, filosoful grec Parmenide a inventat logica în timp ce stătea pe o stâncă în Egipt. Aceasta, care se pare că nu este doar o legendă, sugerează că filosofia greacă a fost inspirată de înțelepciunea Egiptului. Și Pitagora – inventatorul cuvântului „filosofie” în Grecia – a fost sfătuit de profesorul său Thales să călătorească în Egipt, unde el însuși învățase. Chiar și Platon a petrecut mulți ani studiind cu preoții egipteni din Heliopolis.

De ce atunci, majoritatea cărților ne spun că filosofia a început în Grecia antică? Deoarece, conform viziunii noastre actuale asupra lumii, moștenită din secolele XVIII și XIX, este imposibil să credem că un popor precum egiptenii, care credeau în magie, ar fi putut avea o filosofie. Și totuși, potrivit unei cărți recente despre înțeleptul egiptean antic Ptahhotep¹, egiptenii antichi aveau un cuvânt pentru filosofie: *merut nefret*, care înseamnă „a dori înțelepciune” sau „a dori idealul”, care exprimă același lucru precum cuvântul grecesc *philosophia*, „dragoste de înțelepciune”. Filosoful este un om care iubește înțelepciunea și dorește să devină înțelept, sau cineva care iubește idealul și dorește să îl atingă. Ptahhotep explică acest lucru mai clar în următoarea zicală: „O persoană educată este cea care își îngrijește sufletul, realizând pe pământ ființa ideală din interior”. Cu alte cuvinte, cu toții avem un eu ideal în interiorul nostru, iar cel care intuiește acel ideal se străduiește să-l transforme în realitate. Acesta este sensul original al cuvântului „filosof”, atât în tradiția greacă, cât și în cea egipteană.

1 The Oldest Book in the World: Philosophy in the Age of the Pyramids, de Bill Manley. Thames & Hudson, 2023

Ptahhotep a fost vizirul (echivalent al unui prim-ministru de azi) al regelui Izezi, un faraon din a cincea dinastie, care a domnit între 2410 și 2375 î.Hr. Era așadar o persoană cu mari responsabilități, care la momentul scrierii cărții avea 110 ani. Indiferent dacă acest lucru este sau nu adevărat, el începe cartea descriind în mod realist durerile și deficiențele bătrâneții extreme. În ciuda neputințelor sale, este totuși de acord cu cererea regelui de a-și transmite înțelepciunea în beneficiul generațiilor viitoare: „pentru ca ei să poată acționa ca un model pentru copiii oamenilor responsabili (funcționari guvernamentali și lideri ai comunității), care să poată fi educați să asculte fiecare învățătură care le este transmisă. [Pentru că] nimeni nu se va naște înțelept”.

Maximele din această carte (și din altele similare, deoarece în Egiptul antic exista o întreagă tradiție a „literaturii înțelepciunii”) sunt menite să-i învețe pe „oamenii responsabili” cele mai bune moduri de a fi și de a acționa, ceea ce înseamnă a trăi în conformitate cu Ma’at², principiul adevărului și, prin urmare, al dreptății. Ma’at pătrunde în Univers și personifică legile de bază ale întregii existențe. A trăi în conformitate cu Ma’at aduce împlinire și „viață”, în timp ce încălcarea legilor vieții aduce zădărnici și „moarte”. În acest fel, Ptahhotep nu face apel la autoritatea religioasă, ci doar la legile naturale ale vieții - ceea ce în India se numește Dharma.

2 Ma’at era simbolizată de o zeiță cu o pană în coafură, fiica zeului soarelui Re, uneori soția lui Thoth (zeul înțelepciunii) și asociată cu alte zeități, precum Osiris și Ptah, cunoscuți sub titlul de „Domnul lui Maat”. Ea reprezintă nu numai Legea, ci și Viața.

Foto: Dmitrii Zhod, Unsplash

Ma'at reprezentată cu aripi – Muzeul Luvru, Paris
Foto: Rama, Creative Commons

Să analizăm câteva exemple din „cea mai veche carte din lume” și vom vedea cum, în ciuda trecerii a 4.500 de ani, relevanța lor rămâne intactă. Atemporalitatea lor se datorează atât faptului că natura umană nu s-a schimbat în esență, cât și „Adevărului (*Ma'at*), care nu s-a schimbat de la începutul timpurilor” [literalmente „de pe vremea lui Osiris”].

Instrucțiunile pot fi împărțite într-o serie de „Ce să faci” și „Ce să nu faci”:

Ce să nu faci

Nu fi arogant: „Nu fi îngâmfat pentru că ești educat. Mai degrabă consultă-te cu oamenii simpli, tot atât cât și cu cei educați. Arta nu are limite și niciun artist nu atinge vreodată perfecțiunea.”³

Nu intra în certuri: „Dacă întâlnești pe cineva dornic de ceartă – o persoană încăpățânată, mai inteligentă decât tine – întinde-i mâna și înclină-te politicos. La fel cum tu nu ești de acord cu el, nici el nu va fi de acord cu tine. Nu te ambala și nu intra în discuții cu acea persoană. Lasă să se spună despre el că nu e prea înțelept și potrivește-ți stăpânirea de sine cu atitudinea lui provocatoare” [alternativ, „nu te enerva mai mult decât merită acea persoană”]⁴.

3 Să ne amintim că numele Ptahhotep înseamnă „Ptah este mulțumit”; iar Ptah, în calitate de zeu creator, era (printre alte funcții) patronul artiștilor. Marele preot al lui Ptah era cunoscut drept „cel mai mare dintre conducătorii artiștilor”.

4 Motivul pentru care există versiuni alternative este că există mai mult de un manuscris păstrat al cărții lui Ptahhotep.

Nu fi lacom: „Dacă vrei ca purtarea ta să fie exemplară și să elimini orice comportament necorespunzător, rezistă oricărei ocazii de a fi lacom. Este o boală pentru care nu există leac. Infestază tații și mamele, frații buni. Înstrăinează soția de soț. Este o combinație a tuturor relelor, un mănunchi de lucruri detestabile. Omul merge prin viață pas cu pas, respectând adevărul și în acest fel își creează moștenirea. Dar cel lacom nu lasă nimic în urmă.”

Nu produce teamă: „Nu trebuie să aduci frica printre oameni, Dumnezeu va răspunde în consecință. Când cineva spune „Sunt puternic”, spune de fapt „Sunt prins în capcana propriul meu orgoliu”.

Nu răspândi bârfa: „Nu trebuie să repeți bârfa cuiva care nu a auzit de fapt situația. Provine din gelozie. Repetă doar afirmațiile bazate pe fapte.”

Ce să faci

Învăță din tot ceea ce ți se întâmplă: „Caută semnificația fiecărui eveniment până când conduita ta devine impecabilă. Adevărul (*Ma'at*) este transformator, mereu relevant. Nu s-a schimbat de la începutul timpurilor.”

Ascultă: „Când ești la conducere, bucură-te să ascuți pe oricine vine la tine cu întrebări. Nu-l întrerupe până nu și-a golit sufletul de ceea ce voia să spună. Cei care se bazează pe tine au nevoie să spună ce au pe suflet mai mult decât au nevoie să facă ceva în legătură cu asta... Nu tot ce îți cer oamenii se poate întâmpla, dar scopul ascultării este să limpezească apele.”

„Ascultarea îl transformă pe cel care ascultă... Ce poate fi mai bun decât un elev care învață în timp ce profesorul său vorbește? Va îmbătrâni și tot va păstra cu el ce a învățat. A asculta este o opțiune, care înseamnă viață, prosperitate și sănătate pentru persoana care o alege. În ceea ce privește persoana neglijentă care nu ascultă, nu se poate face nimic pentru ea.”

Zâmbește: „Zâmbește în fiecare moment al vieții tale. Ai grijă ce spui, pentru că nu se mai poate schimba.” [De exemplu, cuvintele dure, odată rostite, nu pot fi retrase.]

Fii stăpân pe tine: „Când mintea îți este tulburată, taci. Ia-ți timp când îți vine rândul să vorbești și vei spune lucruri potrivite.”

Fii un bun conducător: „Când ai puterea, inspiră respect știind ce ai de făcut și vorbind calm. Nu da ordine nepotrivite. Confruntarea duce la conflict. Cine se îngrijorează întruna nu va inspira niciun moment pozitiv. Cine se ascunde mereu nu va avea autoritate.”

Pe scurt, învățăturile lui Ptahhotep sunt extrem de practice și totuși se bazează pe o profundă și cosmică viziune metafizică: o viziune a unui cosmos ordonat, care are un sens și un scop intrinsec și din care noi, ființele umane, facem parte integrantă. Ideea de bază este că totul, de la nașterea Universului încoace, se bazează pe intenție. Această intenție acționează asupra potențialului energetic și material, pentru a crea o stare de devenire, care înseamnă străduința de a deveni ceea ce se află deocamdată în potențial – „*pentru a realiza pe pământ ființa din interior*” sau pur și simplu „*pentru a fi*”. Este o cale prin care totul este destinat să fie, așa cum o sămânță este destinată să devină un copac. Același principiu se aplică și ființei umane. Astfel, pentru vechii egipteni, așa cum spune autorul cărții menționate mai sus, „*ființa este veritabilă pentru omul ideal sau desăvârșit (nefru) și oferă un exemplu durabil pentru ceilalți*.” Sau, așa cum a spus regele Izezi, deoarece „*nimeni nu se va naște înțelept*”, Înțelepciunea și Ființa trebuie câștigate. 🌸

Foto: Tom Podmore, Unsplash

Simbolismul botanic în mituri, legende și artă

Biolog Carmen Chifiriuc

Motto: „Nu zăbovi să culegi
flori ca să le păstrezi, mergi
mai departe, pentru că
florile ți se vor așterne la
picioare pe tot drumul”
Rabindranath Tagore

Placă ceramică cu frunză saz, lalele și flori de zambilă
sec XVI, Iznik, Turcia
Foto: Muzeul MET, New York, S.U.A.

Dîntotdeauna, natura i-a inspirat pe oameni și le-a oferit simboluri cu ajutorul cărora au fost păstrate în memoria colectivă experiențe și valori nepieritoare. De-a lungul mileniilor, plantele au fost mai întâi mit și metaforă, apoi un alfabet viu din care artiștii și-au decupat litere-simbol, cu ajutorul cărora au creat forme pline de sens și frumusețe. De la herbarul lui Dürer, acuarelele lui Leonardo și studiile lui Botticelli din „Primavera”, unde observația științifică se împletește cu imaginația, până la florile abstracte ale Georgiei O’Keeffe; de la străvechile imnuri orfice până la viorile Stradivarius lucrate din paltin; de la coloanele templelor antice până la rozetele gotice sau pietele renascentiste, suntem încă sub vraja lumii botanice, care, de milenii, dă chip emoțiilor, gândurilor și aspirațiilor noastre.

Pictorul Marc Chagall spunea că „arta cu adevărat mare preia ștafeta de acolo de unde o lasă natura”. Fie că ne referim la nufărul sacru al Egiptului antic, la trandafirul persan, la laurul lui Apollo, la camelia samurailor japonezi, la cactusul aztecilor sau la crinul iconografiei creștine, plantele au fost întotdeauna mai mult decât podoabe: au vorbit despre creație, viață și iubire, moarte și renaștere, noblețe, sacrificiu, înțelepciune și eternitate și au oferit o cheie simbolică pentru înțelegerea marilor civilizații ale lumii.

Să ne imaginăm că pășim într-o grădină a lumii, care începe în Egiptul antic, acolo unde nufărul albastru se ridică din apele haosului primordial și își desfășoară petalele ca să-l dezvăluie pe zeul-copil al luminii sau „Dumnezeu Soare”, sursa întregii vieți. În fiecare noapte floarea se închide, pentru ca haosul să domnească din nou, iar zorii o găseau din nou deschisă, reînnoind miracolul creației, modelate de gândurile și cuvintele Creatorului. Secole mai

târziu, Monet va transforma aceeași floare într-o vastă oglindă a luminii, în care limitele dintre cer, apă, frunze și petale se estompează, invitând privitorul să pătrundă într-un spațiu de reflecție fără margini. Papirusul, „coloana” care susținea cerul egiptean, se regăsește în capitellurile de la Karnak, un mod de a spune că tot ceea ce se naște în Natură, trecând prin multiple transformări, se va ridica către cer. Poate nu întâmplător tulpina papirusului devine și suportul memoriei scrise a experiențelor umanității.

Unicornul purifică apa (din Tapiseriile cu Unicorn)
sec XV–XVI; desenat la Paris, Franța; țesut în sudul Olandei
Foto: Muzeul MET, New York, S.U.A.

Fecioara cu garoafe — Rafael Sanzio (1483–1520)
cca 1505–1507, Galeria Națională, Londra, Marea Britanie
Foto: Wikimedia Commons

În multiple culturi – slavă, greco-romană, iudeo-creștină, nordică – stejarul este arborele sacru al Lumii, având rădăcinile în infern și coroana în cer. În lumea celtică era altarul și oracolul druizilor. Pe stejarul sacru creștea vâscul, planta-spirit, care trăiește în aer și nu atinge niciodată pământul. Druizii tăiau vâscul cu seceri de aur și îl atârnavă în case pentru a oferi un refugiu spiritelor naturii în anotimpul rece sau îl purtau la gât ca talisman. La fel cum din bujor, botezat după Apollo Paeon, vindecătorul zeilor, grecii antici sculptau mărgelile pentru a-și proteja copiii, iar albăstreaua vindeca rana centaurului Chiron. Bradul, „arborele primăverii și al nemuririi”, ne vorbește despre ciclurile naturii, inspirând peste veacuri, spirala aurită cu care Klimt îmbracă „Arborele Vieții”. El ne amintește de Pan, zeul Naturii, de tânărul Attis, iubit de zeița Cybele, și de solștițiile scandinave când brazii erau decorați pentru a ține viu spiritul pădurii. Ruda sa, pinul, este arborele lui Poseidon, fiind utilizat la construirea bărcilor, iar în răsărit, este simbolul prieteniei trainice, fiind folosit pentru construirea templelor șintoiste și a instrumentelor ceremoniale. Iedera se răsucesc în spirală pe trunchiurile bătrâne și amintește de legenda lui Kissos, fiul lui Dionysos, care moare subit și este prefăcut de Gea în această plantă pentru a trăi veșnic. În monumentalul ciclu „Vânătoarea unicornului” (sec. XV), lianele de iederă și anemonele țin o pădure heraldică în care animalul mitic devine prizonier.

Măslinul dă strălucire dealurilor țărilor mediteraneene și poartă povestea darului Atenei pentru cetățenii orașului cu același nume, simbolizând pacea și curajul. Mirtul, „copacul iubirii”, planta preferată a Afroditei, împodobește și astăzi buchetele de nuntă grecești, ceremonie de la care nu lipsesc nici strugurii sacri ai lui Dionysos sau smochinul, fructul fecundității, ambele evocate în filosofia stoică. Astfel, Epictet spunea că „nimic grandios nu se împlinește dintr-o dată, nici boaba de strugure, nici smochina. Și dacă spui că vrei smochine, te voi sfătui să ai răbdare ca să-nflorească, să rodească, să se pârguiască”. Înrudit cu smochinul, sicomorul răsărit în orizontul estic al Egiptului, este simbolul zeiței Isis-Hathor, prezent în cântecele de dragoste egiptene, în timp ce o altă rudă botanică a sa a devenit pentru budiști Arborele Iluminării.

Chiparosul rămâne un reper al melancoliei: tânărul Cyparissos, copleșit de vină după moartea căprioarei sale, a cerut să plângă veșnic și s-a transformat în acest arbore care, de atunci, veghează cimitirele mediteraneene. Salcia, dă și ea glas tristeții în miturile osiriene, pentru că ea a adăpostit trupul lui Osiris sfâșiat de fratele său Seth, iar în China și Japonia, ramurile de salcie erau agățate de porți sau uși pentru a îndepărta spiritele rele și bolile. Un alt simbol al tristeții este floarea lui Narcis care, îndrăgostit de propria reflexie, s-a stins pe malul lacului, iar zeii l-au transformat într-o floare cu parfum „narcotic” ce ne avertizează asupra pericolului vanității.

Narcis — Caravaggio (1571–1610)
cca 1600, Galeria Națională de Artă Antică, Roma, Italia
Foto: Wikimedia Commons

În grădina noastră imaginară înflorește și trandafirul – floare a iubirii divine, a purității și a sacrificiului, devenită emblemă a rozicrucienilor, dar și a caselor nobiliare de Lancaster și York, oponenți în Războiul rozelor. Trandafirul este „arma” cu care domnițele medievale își apărau castelele. Vitraliile gotice stilizează trandafirii în ferestre-rozetă, generând efecte cromatice care întregesc spațiul sacru. Garoafa, pictată de Leonardo sau Van Eyck, este un mic poem al iubirii divine (roșie), platonice (albă) și pământești (roz).

În Asia Centrală și Anatolia, laleaua a ajuns „floarea sultanului”, iar corola ei perfectă a inspirat povești despre paradisul promis și dragostea desăvârșită. Ceva mai departe, în India, gustăm aroma exotică a fructului de mango, pe care hindușii îl vedeau drept „săgeată a lui Kamadeva”, zeul dragostei și ne întâlnim cu simbolismul cameliei, „floarea îndrăgostiților”, care își lasă petalele și caliciul să cadă împreună, ca un legământ de neclintit. În China, arborele de ceai s-a născut dintr-un accident fericit: frunzele căzute într-un vas cu apă clocotită l-au surprins pe împăratul Shen Nung cu o licoare parfumată care avea să dea naștere unei ceremonii incluse în ritualurile sociale ale întregii Asii. Margareta, simbol al inocenței, purității, sincerității, decora tronurile faraonilor, ale împăratului Japoniei, dar și ceramicile minoice, iar florile de cireș (sakura) acoperă Japonia în fiecare primăvară într-un spectacol efemer care ne reamintește fragilitatea și splendoarea vieții, care trebuie trăită cu demnitate.

Culegerea trandafirilor roșii și albi din Grădinile Templului Vechi
Henry Arthur Payne (1868–1940)
cca 1908, Galeria de Artă, Birmingham, Marea Britanie
Foto: Wikimedia Commons

Traversând oceanul către Americi, floarea-soarelui, semn al puterii și bucuriei, urmărește drumul astrului pe cer și, sub forma unor bijuterii ceremoniale din aur, era purtată de preotesele incașe. Van Gogh face din floarea-soarelui un portret solar al propriilor neliniști, fotografii contemporani transformă micro-textura frunzelor în peisaje cosmice, în timp ce Blaga vede în ea metafora destinului omenesc, atrasă spre lumină și moarte deopotrivă. Aztecii își purtau legenda de întemeiere pe stindard – un vultur devorând un șarpe, deasupra unui cactus înflorit. Întoarcem pagina spre indienii din America de Nord și descoperim pădăria, cu povestea vântului Shawondasee care suspină după fata cu păr de aur, în locul căreia găsește la un moment dat o bătrână cu pletele ninse, pe care i le risipește cu oftatul său.

Acest scurt periplu prin miturile, legendele și creațiile artistice ale civilizațiilor lumii arată că plantele sunt adevărate cărți vii, pe care fiecare cultură le-a citit, transcris și repovestit în felul său. Dacă vom continua să le citim și să le ascultăm, poate că vom desluși, în cele din urmă, chemarea universului vegetal, pe care abia începem să-l înțelegem cu adevărat. ♡

Bibliografie

- [1] Skinner M. Charles, *Myths and legends of flowers, trees, fruits and plants in all ages and in all climes*, ed. J.B. Lippincott Co. Publishers, Philadelphia, 1911
- [2] Gahlin Lucia, *Egypt: gods, myths and religion*, Hermes House, London, 2007
- [3] Chevalier Jean (coord.), Alain Gheerbrant(coord.), *Dicționar de simboluri: mituri, vise, obiceuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Polirom, Iași, 2009

Bacchus — Caravaggio (1571–1610)
cca 1600, Galeria Uffizi, Florența, Italia
Foto: Sailko, Wikimedia Commons

Mituri și simboluri

Odiseea – memoria sufletului

Mara Pilat

Odiseea sufletului
Foto: Johannes Plenio, Unsplash

Dintre metaforele care descriu viața omului pe Pământ, niciuna nu este mai evocatoare decât cea a *călătoriei*. De peste 28 de secole, *Odissea* lui Homer ne cheamă la aventură, trezind nostalgia drumului interior și a cuceririlor interioare. Luptând cu monștri, furtuni, sirene ademenitoare, Ulise ne învață cum să navigăm pe curentul vieții și să ieșim învingători.

Apărute în *Epoca Întunecată sau Obscură* (secolele XII–VIII î.Hr), operele lui Homer, ca și cele ale lui Hesiod, presară semințele ce vor înflori mai târziu sub forma *Epocii de Aur a Greciei Clasice* (secolele V–IV î.Hr).

Cu Ulise facem pentru prima dată cunoștință în *Iliada*, unde, în calitate de rege al Itacăi, luptă de partea aheilor împotriva Troiei. El este responsabil pentru ideea înșelătorului cal de lemn, care a dus la pieirea celebrei cetăți din Asia Mică.

Numele său, Odysseus, care a evoluat în Oulixes, apoi în varianta latinizată Ulixes, face trimitere către natura sa irascibilă, iritabilă, reactivă. Bunicul matern îi stabilește apelativul, când vine să-l vadă pentru prima dată: „*Vin acum supărat pe mulți din lumea largă, de aceea să se numească Ulise și s-o potrive.*”⁽¹⁾

Călătoria sa de întoarcere durează zece ani, deși insula sa natală, Itaca, este la doar cinci zile distanță pe mare de Troia. Timp de un deceniu, acest rege rătăcitor va încerca să își recucerească locul în ordinea lumii, să ajungă la pace, armonie, iubire. În Itaca îl așteaptă regina Penelopa. Deși este asaltată de pețitori care speră că regele de drept a murit, ea nu uită de Ulise și găsește o soluție pentru a-i ține la distanță pe pețitori: le promite că se va recăsători doar după ce va finaliza de țesut giulgiul lui Laerte, tatăl lui Ulise. Ziua țese, iar noaptea desface țesătura. Penelopa reprezintă fidelitatea, angajamentul de neclintit, memoria atemporală.

Călătoria eroului se face pe mare, un spațiu al transformărilor, al tuturor posibilităților, al pericolelor ascunse. În cheie psihologică, marea e psihicul uman, iar Itaca este centrul ființei. Regele pleacă spre casă însoțit de 12 corăbii de marinari, dar va ajunge la destinație doar el singur. Marinarii reprezintă aspectele divergente ale personalității, la care trebuie să renunțe pentru a ajunge la Unitate.

În drumul său de întoarcere, eroul trece prin 13 etape. Primele șase probe pun în evidență limitele și slăbiciunile sale. A șaptea este una specifică miturilor inițiatice, coborârea în lumea subpământeană a lui Hades, după care urmează alte șase probe din care începe să iasă învingător și să se apropie tot mai mult de țelul său.

Prima confruntare după plecarea din Asia Mică este pe teritoriul ciconilor, un popor care a luptat de partea Troiei. Ulise și marinarii săi sunt în aceeași stare de spirit ca în război și dau dovadă de o sete de răzbunare care nu mai e justificabilă odată cu încheierea păcii: „*am prădat orașul, am distrus poporul, am luat femeile și multe averi.*”⁽¹⁾ Acest prim episod ne arată că aheii au un lung drum de parcurs pentru a dobândi justețea interioară. Vechii greci

Odiseu, legat de catarg, ascultând sirenele
Foto: The Trustees of the British Museum,
Creative Commons CC BY-NC-SA 4.0

vorbeau despre conceptul de *hybris*, de lipsa de măsură. Acest exces indică faptul că Ulise încă nu este conștient de nevoia de răscumpărare pentru faptele săvârșite în război, de purificare. Conștientizarea va apărea mai târziu, dar deocamdată Ulise pierde șase marinari în această probă.

Mai departe, călătorii ajung pe insula lotofagilor, într-un spațiu necunoscut de greci. Lotofagii mănâncă o floare de lotus care aduce inconștiența, dependența și o dulce uitare. Acest al doilea popas provoacă marinarilor pierderea conștiinței. Grecii vedeau uitarea ca pe o limitare, o pierdere. Ulise refuză să mănânce lotusul, nu uită de întoarcerea acasă și își aduce toți camarazii la bord.

A treia probă este înfruntarea ciclopului Polifem care îi surprinde în peștera sa, ospătându-se din mâncarea lui. Eroul dă dovadă de multă inteligență, pentru că învinge nu prin forță fizică, ci prin istețime. Prima dată îl îmbată și îi înfige un par în ochi, orbindu-l. A doua oară, întrebat care este numele lui, răspunde: *Nimeni*. Când Polifem cere ajutorul celorlalți uriași, spune că *Nimeni mă ucide!* iar ei nu înțeleg că are într-adevăr nevoie de sprijin. A treia oară reușește să scoată toți marinarii din peșteră legați de burta berbecilor, astfel încât ciclopul orb, deși pune mâna pe animale, nu îi descoperă.

Circe — John William Waterhouse (1849–1917)
Galeria de Artă din Australia de Sud
Foto: Wikimedia Commons

Însă Odiseu își arată slăbiciunile: este vanitos, arogant, îi place să își umilească adversarul. Își dezvăluie identitatea: „*Te-a orbit Ulise, distrugătorul de cetăți, fiul lui Laerte din Itaca.*”⁽¹⁾ Este atacat cu pietroaie de Polifem, și, mai rău, atrage dușmănia lui Poseidon, tatăl uriașului, care îl va urmări pe întreg parcursul călătoriei. Eroul este încă departe de înțelepciune.

A patra oprire îl va costa și mai scump. Ajunge foarte aproape de țelul său, Itaca, dar trădarea marinarilor îl face să piardă totul. Eol, păzitorul vânturilor este cel ce îi întâmpină la sosirea pe insula plutitoare a Eoliei. Inițial, zeul este binevoitor și îi oferă lui Ulise un burduf în care a ferecat vânturile care să îl ajute la navigație. Cu ajutorul lor, aheii străbat marea până ce zăresc țărmurile Itacai. Însă Ulise adoarme, iar marinarii desfac burduful și eliberează toate vânturile, declanșând o furtună care îi duce înapoi în larg. Putem vedea aici o metaforă pentru lumea noastră emoțională: afectele noastre uneori sunt ca o zi însorită, alteori ca un uragan. Necontrolate și reactive, emoțiile ne pot abate de la țelurile noastre și ne pot dezechilibra întreaga viață. Eol refuză să îl ajute a doua oară, învățându-ne că o dată pierdută o oportunitate, ea nu se mai întoarce niciodată sub aceeași formă.

A cincea întâlnire este cu poporul lestrigonilor din insula Telepylos. Aceștia sunt canibali, atacă și mănâncă marinari. Ulise se numește pe el însuși *mâncător de pâine*,

adică om civilizat – deoarece agricultura este legată de dezvoltarea așezărilor umane. Proba aceasta este un fiasco, aheii sunt atacați cu o ploaie de bolovani, salvând o singură corabie din cele 12 care au pornit spre casă. Ulise este departe de strategul de la Troia, nu are niciun plan în fața forțelor dezlănțuite ale lestrigonilor.

Următoarea experiență, a șasea, are loc la curtea frumoasei zeițe Circe din insula Eea. Acest tărâm pare vrăjit, iar marinarii descoperă repede că Circe are puterea de a-i transforma în porci. Această captivitate ar putea reprezenta latura senzuală a iubirii, care subjugă oamenii și îi reduce la partea lor animală. Ulise însă nu este robit, ba chiar îi cere magicienei să le redea marinarilor forma umană. Totuși, eroul nostru uită temporar de Itaca și rămâne timp de un an alături de Circe. Camarazii sunt cei care îi vor aduce aminte de patria lui. Această probă ar putea reprezenta mirajul vieții plăcute. Plăcerea ne face să credem că am ajuns la o finalitate, că suntem învingători. Totuși sunt părți din Ulise care nu uită de întoarcerea acasă și care îl trezesc din reverie. Orice plăcere, la un moment dat, se termină.

Circe îl îndrumă pe Odiseu în privința coborârii în lumea lui Hades și a Persefonei. În această probă, a șaptea, va trebui să meargă singur și să îl întâlnească pe Tiresias, un proroc care face legătura între lumea celor vii și a celor morți. Ulise coboară în Infern, unde întâlnește umbra mamei sale, a eroilor Agamemnon, Ahile, chiar și a lui Hercule. Tiresias îi va indica lui Ulise drumul spre casă și îi va prezice ce anume are Destinul pregătit pentru el. Acesta este un punct de cotitură în aventura lui, marchează o reorientare. Putem intui că Ulise învață din această experiență să nu se identifice cu personalitatea sa trecătoare și să nu se mai teamă de moarte, o temă specifică miturilor inițiatice.

Odiseu și oamenii lui evadează din peștera ciclopului
Jacob Jordaens (1593–1678)
Foto: Wikimedia Commons

Al optulea pericol este reprezentat de insula temutelor sirene. Acestea sunt păsări cu cap de femeie, antropofage, care ademenesc oamenii cu un cântec irezistibil, ducându-i spre pieire. Ulise topește ceara cu care astupă urechile marinarilor, iar pe el însuși se leagă de catarg. Cântecul sirenelor se aseamănă cu nenumăratele tentații seducătoare care ne pot abate de la țelurile interioare. Ulise se leagă de verticală, și chiar dacă ascultă chemările ademenitoare, nu se lasă deviat de ele.

Următoarea probă, a noua, este navigarea printre stânci rătăcitoare, urmate de o strâmtoare unde se găsesc alte două roci și mai periculoase pentru că ascund doi monștri: Scila, cea cu șase gâteli și șase capete, și Caribda care înghite valuri întregi într-o clipă. Ulise este prins între ciocan și nicovală, din cauză că niciunul dintre cei doi monștri nu poate fi evitat. Eroul ascultă sfatul lui Circe și alege să treacă pe lângă Scila, un pericol vizibil care îi mănâncă șase oameni, evitând-o pe Caribda, un pericol invizibil care i-ar duce pe toți la moarte.

Al zecelea popas e pe insula Trinacria unde pasc oile și boii zeului Soare. Eroul e avertizat să nu se atingă de turmele lui Helios, pentru că va stârni mânia zeului. Dar, din nou, adoarme, iar marinarii îl trădează și de această dată, ospătându-se din animalele sacre. Zeus declanșează o furtună cumplită în care dispar corabia și toți vâslașii. Ulise supraviețuiește pentru că se agață de un smochin, un simbol, asemenea catargului, pentru o ancoră verticală.

Ultimele patru probe conturează un tipar: stânci de pământ, monștri de apă, sirene de aer și Zeul-Soare, de foc. Cele patru elemente sunt asociate cu cele patru vehicule ale personalității umane. Ulise învinge în încercările aferente corpului fizic, energetic, emoțional și mental.

Vântul îl împinge apoi spre insula Ogigia unde se află peștera frumoasei Calipso. Nimfa se îndrăgostește de

Ulise și nu îl mai lasă să plece. Este captiv timp de șapte ani. Calipso îi promite nemurirea dacă uită de Itaca, dar o nemurire a corpului fizic. Eroul refuză să dea uitării patria sa, originea sa. Angajamentul său ca rege al Itacii și fidelitatea față de Penelopa rămân vii. Putem înțelege această captivitate ca pe o perioadă de formare a noii identități, după depășirea probelor anterioare. Atunci când câștigăm o virtute, ea nu se adaugă pur și simplu personalității noastre, ci o reorganizează în întregime. Hermes intervine pe lângă Calipso să îl elibereze pe Ulise, semn că perioada de renaștere e finalizată.

Ultima oprire înainte de întoarcerea acasă este Țara Feacilor. O putem asemăna cu o lecție de guvernare pentru Ulise. Regele Alcinou e primitiv, generos, binevoitor, iar regina se numește Arete (virtute). E un model de cetate ideală, iar regele oferă un exemplu de comportament nobil.

Feacii îl ajută să ajungă în mult visată Itaca, conducându-l cu bărcile. Poseidon însă e supărat pe ajutorul acordat și distruge insula lor cu un munte. Ar putea fi o trimitere din partea lui Homer către alte civilizații care au fost înghițite de cutremure și de ape.

În final, are loc îndelung așteptata întoarcere în patrie. Naratorul ne zice că ajunge un „bărbat cuminte ca și zeii.”⁽¹⁾ Rând pe rând, își recâștigă cele șapte roluri: bătrânul Laerte îl recunoaște ca fiu, slujnica Euriclea drept copil, Telemah ca tată, porcarul Eumeneu ca prieten, câinele Argos ca stăpân, Penelopa ca soț și pețitorii ca suveran.

Ulise se răzbună pe pretendenți, trece proba arcului și răspunde la întrebarea capcană a Penelopei. Astfel este recunoscut fără îndoială ca Rege.

Ulise este eroul care adoarme și se trezește, uită și își reamintește. Nu renunță la adevărata sa identitate, se debarasează de tot ceea ce este superficial, în exces, se răscumpără și se purifică. Este eroul care parcurge drumul de la istețime la înțelepciune, de la irascibilitate la armonie, de la multiplicitate la Unitate. Odiseu călătorește către propriul centru și recucerește memoria a ceea ce a fost cândva. Ne transmite că drumul interior este profund și misterios, ca și marea, adăpostind pericole dar și potențiale ascunse.

Operă legendară încă de pe vremea lui Platon și mit esențial al civilizației occidentale, Odissea ne invită să ne reamintim de adevărata casă a sufletului. La fel cum zeița Atena îndruma eroii de demult, filosofia ne îndrumă astăzi: ne oferă învățături care să ne sufle vânt în pânze, cataracte de care să ne legăm și un țărm spre care să navigăm. 🌊

Bibliografie

- [1] HOMER — *Odissea*, trad. de Eugen Lovinescu, Editura Litera, București 2015.
- [2] BOUDON, Brigitte — *Ulysse, les douze défis* (Petites conférences philosophiques t. 21), Éditions Ancre, 2020
- [3] [Nouvelle Acropole France: Le voyage initiatique d'Ulysse](#), accesat în data de 25.06.2025, ora 17:00.

Nausicaa, fiica regelui Alcinou, îl găsește pe Odiseu
Jean Veber (1864-1928)
Foto: Wikimedia Commons

Terariul – o fereastră cătrec natură și către sine

Caius Ioan Bucur

Foto: Jeff Sheldon, Unsplash

Terariul nu este doar o compoziție estetică de plante – este o lecție de echilibru, de răbdare și de legătură profundă cu legile naturale. Este un ecosistem în miniatură, o simfonie tăcută în care plantele, apa, lumina și microorganismele colaborează în armonie. Într-un spațiu aparent restrâns, acestea au o relație de echilibru și interdependență. La fel ca în natură, viața dintr-un terariu se bazează pe simbioză: fiecare element susține celelalte elemente și este susținut la rândul său de ele. Plantele eliberează oxigen, își extrag hrana din sol, iar apa dizolvă mineralele esențiale și le face accesibile rădăcinilor. Nimic nu este în plus, nimic nu este în zadar.

Privind un terariu, începem să înțelegem cât de mult depindem și noi, oamenii, de echilibru. Într-o lume în care resursele sunt limitate, acesta ne arată că sustenabilitatea nu este un concept abstract, ci o realitate posibilă. Putem învăța să consumăm conștient, să respectăm ritmurile naturale și să ne adaptăm, fără să distrugem mediul în care trăim. Terariile au propriul lor ritm de creștere – lent, constant, uneori aproape imperceptibil – dar mereu în evoluție. Ele ne amintesc că nu tot ceea ce contează se întâmplă repede și că răbdarea face parte din procesul de transformare.

A avea un terariu în casă înseamnă a aduce o părticică din natură aproape de suflet. Într-o lume urbană, grăbită, dominată de ecrane și zgomot, aceste mini-grădini ne oferă o clipă de liniște, un moment de reconectare. Privind cu atenție un terariu, începem să înțelegem ceva esențial: că natura nu este haotică, ci guvernată de legi subtile, dar ferme – cicluri, ritmuri, interdependențe. Iar dacă ne dăm răgazul să le observăm în liniște, începem să simțim și să descoperim cum și în interiorul nostru funcționează legi similare. Terariul devine astfel un instrument de autocunoaștere și de autoobservare. Ne învață să fim atenți la detalii, să fim răbdători, să acceptăm că unele procese se desfășoară în tăcere, dar cu o forță incredibilă.

Într-un terariu, nimic nu este izolat. Fiecare frunză, fiecare picătură de apă, fiecare fir de rădăcină își are rostul. A avea un terariu în casă înseamnă a aduce o lecție vie, un memento viu al echilibrului natural. Ne reduce stresul, ne reconectează cu prezentul, ne amintește că suntem parte dintr-un întreg mai mare. 🍄

Frumusețea se află în inima celui care o contemplă. *Albert Einstein*

Un terariu nu este doar despre plante. În funcție de tipul lui, pot fi adăugate și mici creaturi care îmbogățesc ecosistemul: melci, izopode (cunoscute ca „purice de lemn”), furnici, sau chiar mici amfibieni precum broaștele „dart frog”. Ele completează ciclul vieții: consumă materie organică, produc deșeuri care hrănesc plantele, contribuie la umiditate. Astfel, echilibrul se menține într-un dans continuu, tăcut, dar profund viu.

Din punct de vedere tehnic, este util să cunoaștem diferențele dintre diversele forme de micro-habitate:

- Terariul este un spațiu de cele mai multe ori închis, predominant pentru plante, în care umiditatea este menținută constantă.
- Vivariul adăpostește animale, de la reptile până la insecte sau amfibieni, și include elemente naturale pentru confortul lor.
- Acvariul este dedicat vieții acvatice – pești, plante acvatice, nevertebrate.
- Paludariul este o combinație între acvariu și terariu, imitând un mediu semi-acvatic, cu apă și uscat, potrivit pentru broaște, crabi, sau chiar pești de mâl.

Noua Acropolă și ateliere de creație

Avem plăcerea de a vă prezenta câteva însemnări despre activități artistice pe care le-am organizat la Școala de primăvară pentru membri.

Atelier cu terarii

La finalul lunii mai au fost organizate o serie de ateliere practice, artistice și creative, menite să stimuleze reflecția, responsabilizarea și implicarea activă a participanților. Printre acestea s-a numărat și un atelier demonstrativ dedicat terariilor, unde au fost prezentate diverse stiluri de amenajare, de la cele minimaliste până la compoziții mai complexe, inspirate din ecosisteme reale. Atelierul a fost și un prilej de reflecție, întrucât participanții au fost invitați să observe cum sunt interconectate toate elementele unui terariu, cum fiecare componentă de sol, frunză sau apă contribuie la binele întregului. Terariul reproduce, la scară mică, marile legi ale Naturii, devenind un adevărat Microcosmos.

La finalul atelierului, participanții au plecat nu doar cu o înțelegere mai profundă a modului în care funcționează un terariu, ci și cu suficiente informații practice pentru a-și crea propriul colț de natură acasă. Atelierul a stârnit entuziasm și curiozitate, devenind și o invitație la cultivarea atenției, răbdării și respectului față de natură. (*Caius Ioan Bucur*)

Atelierul de Ikebana

Anul acesta, în cadrul școlii pentru membri de la sfârșitul lunii mai din satucul Bazna, am avut plăcerea să coordonez atelierul ikebana. În mijlocul naturii, alături de membri din diverse filiale am pășit pe "calea florilor". În introducere ne-am amintit de câteva tradiții din cultura japoneză și apoi fiecare participant a fost invitat să realizeze propriul său aranjament. S-a pregătit vasul, s-au ales cele trei plante principale și cele ornament, s-au calculat dimensiunile ramurilor, apoi cursanții au învățat cum să taie tulpinile sub apă. Toate fiind pregătite, a urmat momentul asamblării aranjamentului într-o mică operă artistică, care a ilustrat atât simțul estetic al fiecăruia cât și trăirile interioare.

A fost un dialog cu noi înșine prin intermediul florilor și o încercare de a înfrumuseța grădina din Bazna cu cele mai profunde sentimente umane. (*Georgiana Crețu*)

Atelierul de împâslit lână

Atelierul de împâslit cu acul are o atmosferă aparte, mai tăcută, mai concentrată, aproape meditativă.

Acul special, subțire și cu mici zimți, pătrunde repetat prin straturi de lână, ghidat de mâini atente. Cu fiecare înțepare, firele separate se agață unele de altele, se leagă, se împletesc invizibil. E un proces lent, construit din gesturi mici și repetitive, dar tocmai în această repetiție apare liniștea. Împâslirea cu acul devine astfel mai mult decât o tehnică, e o întâlnire între răbdare, ritm interior și creație.

În atelierul de împâslit cu acul, natura devine fir călăuzitor. Învățăm să o privim mai atent: curgerea lină a unei frunze, delicatețea unei petale. Așa cum în natură totul se leagă firesc, la fel și firele de lână, sub acul atent, se împletesc tăcut, până prind formă.

Cu ocazia școlii de primăvară organizate de Noua Acropolă la Bazna am putut prezenta acest meșteșug membrilor din alte filiale. Participanții au realizat alături de noi broșe din lână (inimi, maci, brândușe, albine), dar și buchete în mărime naturală de lălele. Iar bucuria meșteșugului a devenit și mai mare, pentru că am avut ocazia să împărtășim cu ceilalți ceea ce am învățat. *(Pencea Carmen)*

Atelierul de pictură pe sticlă

Atelierul de pictură pe sticlă a fost o provocare interesantă și frumoasă pentru Filiala Oradea, iar faptul că a fost primită cu plăcere și interes de participanți ne-a motivat. Noi credem că tema aleasă, „Art Nouveau”, a fost potrivită în contextul în care se cunoaște că Oradea este orașul reprezentativ din România pentru acest stil de artă.

S-au realizat picturi reușite, care reflectă dragostea pentru frumos a participanților, precum și dobândirea unei liniști interioare. *(Irina Erdei și Lea Pocioian)*

Din înțelepciunea atemporală

Epicur

Corina Munteanu

Foto: Trinh Minh, Unsplash

Epicur (341–270 î.Hr.) a fost unul dintre cei mai importanți filosofi ai Greciei Antice, fondatorul școlii epicureice, o cale valoroasă spre fericire și echilibru interior. Născut în Samos, a studiat în mai multe orașe grecești, inclusiv în Atena, unde a înființat propriul său cerc de studiu filosofic, ce își desfășura activitatea într-o grădină din apropierea Agorei. A fost un om deosebit, care și-a influențat discipolii prin exemplu și prin simpla sa prezență, așa după cum spune Seneca: „*marile suflete epicureice nu s-au format prin însușirea doctrinei, ci prin însoțirea asiduă cu Epicur*”. Preceptul de bază al școlii epicureice era „*acționează întotdeauna ca și cum Epicur ar fi în preajma ta*.”

Pentru a ne menține echilibrul și pacea interioară, Epicur ne învață să trăim cu moderație, înțelepciune și prietenie, deoarece adevărata fericire nu înseamnă plăceri excesive, ci o viață simplă, echilibrată și responsabilă. Să știm că plăcerea este strâns legată de discernământul pe care îl avem în alegerea necesităților noastre, deoarece există necesități firești, dar și necesități inutile. Dacă înțelegem natura Universului și a legilor sale, ne putem elibera de superstiții și temeri iraționale. Fericirea durabilă poate fi obținută doar prin plăceri intelectuale și relații sociale armonioase, care

ne ajută la atingerea „*ataraxiei*” – starea de liniște sufletească obținută prin cunoaștere și acceptare.

De-a lungul timpului, filosofia lui Epicur a fost adesea interpretată greșit, fiind asociată cu hedonismul și cu o viață lipsită de responsabilitate sau moralitate. În realitate, în prim planul epicureismului se află virtutea Prudenței: adevărata fericire nu se datorează exceselor sau plăcerilor temporare și nesăbuite, ci echilibrului interior obținut prin înțelepciune și moderație. ♡

Iată în continuare câteva învățături reprezentative ale sale:

„Sănătatea și prietenia sunt cele mai mari comori ale vieții.”

„Frica de zei și de moarte sunt cele mai mari obstacole ale fericirii.”

„Fără frică, sufletul tău se va simți liber și liniștit.”

„Cunoașterea naturii și înțelepciunea sunt cele mai bune apărări împotriva suferinței.”

„Trăiește modest, gândește profund și bucură-te de plăcerile simple ale vieții.”

„Filosofia trebuie să aducă omului fericirea și să-l elibereze de opinii, de ignoranță și de dorințe iluzorii.”

„E mai bine și mai frumos să faci bine decât să primești binele.”

Filosoful Epicur — Agostino Scilla
Foto: Wikimedia Commons

Despre Aretē

Paula Dron

Foto: Tamara Harhai, Unsplash

Pentru un îndrăgostit de cunoaștere, fiecare nouă incursiune în limba greacă veche reprezintă o reînnoire a gândului pe care Marguerite Yourcenar îl lăsa în cartea ei prin cuvintele împăratului Hadrian: „Am iubit această limbă și pentru că aproape tot ce oamenii au spus mai bine a fost spus în grecește”. Ne propunem așadar, ca număr de număr să devenim mici arheologi lingvistici și să descoperim împreună frumusețea ei, continuând în acest număr cu **aretē** (gr. ἀρετή).

Cuvântul pare că își are originea într-o rădăcină Indo-Europeană *arēt-* asociată cu excelența, având legături și cu rădăcina vedică *rta-* legată de *adevăr, justiție, armonie*. În cultura greacă antică, *arete* a însemnat atât *virtute*, cât și *exceelență* în toate formele ei, *distincție, caracter moral*. Termenul este de asemenea strâns legat de alte câteva cuvinte grecești: cuplul de adjective *agathos/aristos* care poate fi tradus ca *bun/cel mai bun*, dar și de *ergon*, care înseamnă *muncă, acțiune, energie*. Împreună putem desluși, ca un fir roșu ce traversează peste secole, felul cum a fost perceput acest concept în epocile de demult: excelența, deci și virtutea, implică un efort, o muncă pentru a putea deveni bun și cel mai bun (în ceva sau ca persoană). Atributul de *aretē* era adăugat inițial oricărui tip de activitate ce presupunea a face un lucru foarte bine. Era asociat cu forța, curajul, abilitatea în luptă și era în legătură strânsă cu eroii din perioada homerică: Ahile și Hector sunt descriși cu acest termen pentru a sublinia excelența lor ca războinici, iar pentru Odiseu *aretē* reprezintă ingeniozitatea și rezistența sa. Însă nici măcar eroii cu a lor excepționalitate nu sunt scutiți de efort, lucru pe care îl recomandă și Hesiod în „Munci și Zile”. El spune că pentru a obține orice formă de excelență (de *aretē*) este nevoie de trudă și contrastează calea ușoară a viciului cu cea dificilă, dar împlinitoare, a virtuții. Merită aici să-l amintim pe celebrul Heracle (sau cu latinescul Hercule) și povestea pe care Xenophon o spune în tratatul „Memorabilia, Amintiri despre Socrate” (2.1.20): în „Alegerea lui Heracle”, el relatează cum la o răscruce de drumuri, eroul este întâmpinat de două figuri feminine. Una dintre ele este **Aretē**

(reprezentând Virtutea) care îi oferă protagonistului o viață plină de muncă și luptă, dar încununată cu împlinire și glorie; cealaltă este **Kakia** (sau Viciul), ce îl tentează cu o cale ușoară spre plăcere. Heracle va alege calea grea, dar în final justă, a lui arete, a virtuții.

Ulterior, sensul lui *aretē* trece de la excelența concretă, la una atribuită caracterului moral. Atât la Platon, cât și la Aristotel, acest concept ocupă un rol important în operele lor. Platon o leagă de Cunoaștere și de Binele suprem, văzând virtutea ca o condiție necesară pentru o viață bună. În dialogul „Republica” (444e), Socrate ne spune: „Virtutea, pe cât se pare, ar fi un fel de sănătate, frumusețe și bunăstare a sufletului, iar viciul – o boală, o urâciune și o infirmitate a acestuia”. Aristotel atribuie în plus un caracter de obicei, insistând pe ideea că virtutea se obține prin practică și obicei, nu doar prin simpla cunoaștere rațională a acesteia: „Noi devenim dreți făcând fapte drepte, cumpătați făcând fapte cumpătate, curajoși făcând fapte curajoase” („Etica Nicomahică”, 1103b).

Moștenirea lingvistică se păstrează chiar și astăzi în neogreacă: cuvântul *areti* (e-ul s-a transformat în *i*) este folosit cu același sens de excelență morală sau intelectuală, făcând un arc uimitor prin timp, de la Homer până în prezent.

Vedem cum, pentru a atinge acel punct superior din noi, se prefigurează un drum cu munci și probe, iar această imagine a fost mereu prezentă în cultura greco-romană. A-ți atinge potențialul, sau cum spune omul modern, a-ți construi o viață cu sens, a atinge excelența umană, implică un efort, un parcurs în care scurtăturile sau inerția nu ne sunt aliați. Există o sămânță de erou în fiecare și depinde doar de noi dacă asemenea lui Heracle, o vom alege pe **Aretē** – calea mai grea, dar în definitiv cea corectă și adevărată. ♡

Bibliografie

- [1] REID, Heather L. — *Ageless Arete: Selected Essays from the 6th Interdisciplinary Symposium on the Hellenic Heritage*
- [2] YOURCENAR, Marguerite — *Memoriile lui Hadrian*, Editura Humanitas, București, 2021, pag. 33
- [3] [https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0057:entry=a\)reth/](https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0057:entry=a)reth/)

Despre importanța dialogului filosofic

Alexandru Păunescu

În acest an, la Școala de primăvară a Noii Acropole, s-a decis pentru prima oară să exersăm dialogul filosofic într-un mod organizat. Finalitatea acestui demers este de a ridica nivelul de cunoaștere a unui anumit subiect.

Se constituie grupuri de membri, fiecare condus de un instructor. Se alege subiectul și apoi este invitat câte un membru al grupului să spună ceea ce gândește despre subiectul respectiv. Fiecare membru expune propria perspectivă și astfel apare, evident, și un dialog. Această ambianță are rolul de a inspira mintea fiecărui participant pentru a aprofunda subiectul, pentru a identifica obstacolele în înțelegerea acestuia și pentru a le depăși prin descoperirea unor idei noi; ceea ce contează, nu este afirmarea statică a

diverse „adevăruri”, ci impulsionarea procesului gândirii, astfel încât fiecare să poată să spună că a

progresat cu ceva în înțelegere, că a mai parcurs o distanță în călătoria către adevăr.

Instructorul-moderator este cel care are grijă ca discuția să se desfășoare cu bine, să se respecte regulile, să semnaleze problemele legate de subiect, să se asigure că totul se prezintă corect și logic.

În cursul dialogului există întotdeauna riscul divagării, căci orice gând atrage mereu atenția altor gânduri suplimentare. De aceea este nevoie ca periodic să se revină la tema inițială, să fie reamintită, să fie reformulată. Este un excelent exercițiu de concentrare, dar în același timp și de contemplare relaxată a unei idei, de examinare a acesteia, de cântărire, de înțelegere, de trăire a unui moment estetic.

Când un participant ia cuvântul, în mod inevitabil își expune modul de a gândi, își asumă o decizie care

exprimă libertatea sa de gândire cât și preocuparea sa pentru adevăr.

Pe tot parcursul dialogului este firesc să se pună întrebări despre tot ceea ce se afirmă. A pune întrebări este un lucru care se exersează, constituind el însuși o artă în sine. Întrebările inspiră aprofundarea temelor și ajută la descoperirea adevăratului sens al unei idei.

La Școala de primăvară ne-am organizat în mai multe grupe, prin tragere la sorți. Fiecare participant a ascultat cu maximă atenție ceea ce se spune, apoi și-a articulat propriile gânduri și a solicitat intervenția atunci când a crezut că poate să ajute discuția și nu doar pentru a exprima ceea ce gândește el.

Au fost propuse următoarele subiecte: cum înțelegi și trăiești *unitatea în diversitate, conviețuirea, curtoazia, concordia*? Ce înseamnă pentru tine depășirea limitelor? Cum apreciezi voluntariatul? Ce virtuți și idei stoice alegi pentru a le aplica în viața de zi cu zi? Ce înseamnă pentru tine libertatea, curajul, onoarea, demnitatea? Cum înțelegi ideea de sacrificiu?

Fiecare grup a abordat una sau mai multe teme din listă, având la dispoziție aproximativ două ore și jumătate. Atmosfera creată a fost

una prietenoasă și agreabilă. Toată lumea a fost entuziasmată de acest exercițiu și ne dorim să-l practicăm în continuare și în alte ocazii.

Din impresiile participanților

✿ Dezbateri pe tema *sacrificiului*

Grupul nostru a fost coordonat de Iuliana Costas și a cuprins persoane din mai multe zone ale

țării (București, Cluj, Iași, Oradea și Constanța). Tema a suscitât interes, iar participarea a fost colectivă, fiecare cu niveluri de cunoaștere, aprofundare și înțelegere diferite, ceea ce a dus la un dialog viu care mie cel puțin, mi-a oferit și alte perspective de abordare a sacrificiului.

Sacrificiul este atunci când faci ceva pentru binele comun sau renunți la bunuri sau lucruri în favoarea cuiva care are cu adevărat nevoie de ele. Eu am subliniat în discuțiile din cadrul grupului faptul că dacă faci asta cu bucurie și mulțumire, acțiunea ta este ceea ce trebuie. Nu au fost diferențe de opinie, cel mult aprofundarea sau detalierea direcției abordate au dat consistență opiniilor. (Irina Erdei)

✿ Dezbateri pe tema *conviețuire, concordie, curtoazie*

O succintă concluzie a dezbaterii noastre ar fi că toate aceste calități trebuie să vină din interior și să nu fie numai de suprafață. Demnitatea umană ar trebui să fie în raport cu valorile, indiferent de context, iar omul să fie loial principiilor sale. (Lea Pocioian)

🌸 Experiență

O experiență deosebită pe care am avut-o în cadrul școlii: participarea la o sesiune de dialoguri filosofice după care te simți mai împlinit, mai câștigat, mai "înălțat"! De ce? Vorbești despre anume valori (indicate de către instructori), îți spui punctul de vedere descoperindu-te astfel pe tine însuși, realizezi cum găsești idei și puncte de vedere care erau în tine, dar nu erau ieșite la suprafață și afli opinia altor participanți la dialog, opinie care te poate inspira pe drumul binelui, al frumosului, opinie pe care o evaluezi dacă o

poți îmbrățișa sau nu. Dialogul este ghidat de un îndrumător, care are grijă să nu scape discuției idei importante. O experiență care vine să te îplinească! (Cezarina Morar)

🌸 Dialoguri filosofice

Dialogurile filosofice sunt o experiență pe care orice membru al școlii noastre ar trebui să o trăiască pe propria piele. Ce poate fi mai frumos când un grup de oameni discută despre idei înalte, fiecare cu perspectivele lui, cu trăirile lui, însă care converg toate, în cele din urmă în același adevăr?

Dialogurile filosofice sunt un exercițiu prin care putem vedea cu ochiul liber unitatea în diversitate și prin care putem înțelege că, deși fiecare individ gândește diferit, idealurile și principiile ne unesc. Sunt o modalitate prin care ne putem cunoaște mai bine și putem exersa fraternitatea. Învățăm să îi ascultăm pe ceilalți, să vorbim doar când avem cu adevărat ceva important de spus ... și e minunat când ne întâlnim cu noi perspective asupra unui subiect, perspective la care nu ne-am gândit niciodată. (Bogdan Ciutacu)

Atelier de pictură pe basoreliefi

NOUA ACROPOLĂ

Școală de filosofie
Promovează cultura
Practică voluntariatul

www.noua-acropola.ro

Noua Acropolă București
str. Bucegi nr. 41

ZIUA MONDIALĂ A FILOSOFIEI

Nike (Victoria) din Samothraki
cca 190 î.Hr., Muzeul Luvru, Paris
Foto: Wikimedia Commons

știri pregătite de
Mihaela Brătuianu

In a treia zi de joi din luna noiembrie, în întreaga lume este sărbătorită Ziua Mondială a Filosofiei proclamată de UNESCO. Ca în fiecare an, Noua Acropolă din România a organizat mai multe evenimente dedicate acestui moment important pentru toți cei îndrăgostiți de filosofie.

București

Conferință: „Filosofia și spiritul victoriei”

Primul eveniment din București dedicat Zilei Filosofiei a avut loc sâmbătă, 22 noiembrie 2025, la noul sediu al asociației din Strada Bucegi nr. 41 și a constat într-o conferință susținută de Sonia Ivanovici cu tema „Filosofia și spiritul victoriei”. Într-o lume în care ne confruntăm zi de zi cu nenumărate provocări, omului îi este din ce în ce mai greu să-și realizeze visurile și aspirațiile, însă dacă ne păstrăm spiritul victoriei putem să depășim obstacole, propriile limitări și chiar dacă par de multe ori dificile, să transformăm circumstanțe în adevărate oportunități de a crește.

Filosofia este iubirea pentru cunoaștere, pentru înțelepciunea de care avem nevoie în viața noastră, iar aceasta ne poate purta către victorie. În urma prezentării cei prezenți au aflat că „victoria” nu este doar un concept filosofic. Atât timp cât această idee există, înseamnă că în inima unui om-erou se poate naște spiritul victoriei.

Scenetă de teatru: Platon și „Școala de filosofie” la Noua Acropolă!

Duminică, 23 noiembrie 2025, cea de-a doua zi a manifestării, a fost deschisă cu o scenetă de teatru intitulată „Școala de filosofie”, dedicată marelui filosof Platon și Academiei platonice pe care a fondat-o. Actul teatral pus în scenă de membrii din București ai Asociației Noua Acropolă a fost primit cu aplauze de către publicul prezent. Ideea centrală a scenetei a avut la bază principiile filosofiei platonice și faptul că dezvoltarea virtuților este fundamentală pentru educația și evoluția omului. În cadrul unui dialog între filosof și doi tineri din zilele noastre, acesta îi învață despre esența sufletului și despre modul în care omul poate ajunge să aibă o viață mai bună și armonioasă sub conducerea rațiunii.

Conferință: Filosofia, strâns legată de artă, știință, sociopolitică și religie

În continuarea ideilor lui Platon prezentate în scenetă, conferința susținută de Alexandru Păunescu a atins un alt subiect important. Marele filosof grec considera că principalele domenii de activitate umană sunt arta, știința, sociopolitica și religia. Acestea sunt comparate cu fețele unei piramide care se întâlnesc în vârf, iar axa piramidei, cel de-al cincilea domeniu esențial, este filosofia. Construirea acestui edificiu al culturii, educației și dezvoltării umane se fundamentează pe următoarele valori arhetipale: arta trebuie să reflecte frumosul, politica – dreptatea, știința – adevărul și religia – binele.

Omul are dorința de a înțelege realitatea, își pune întrebări complexe despre viață, lume și Univers, iar filosofia ne oferă răspunsuri la aceste întrebări. Filosofia este în

primul rând un mod de viață, iar dacă filosoful se trezește în oameni, atunci arta, știința, sociopolitica și religia vor înflori.

Conferința: „Adevărul, Iluzia și Realitatea la Zilele Filosofiei”

Ultimul eveniment organizat de Noua Acropolă București cu ocazia Zilei Mondiale a Filosofiei a avut loc la Biblioteca Metropolitană „Mihail Sadoveanu”. Directorul Noii Acropole din România, Ivo Ivanovici, a susținut marți, 25 noiembrie 2025, conferința „Ce este realitatea, ce este iluzia, ce este adevărul”.

Primul concept atins a fost cel de demnitate, o caracteristică a persoanei umane libere care trăiește după dictatul propriei conștiințe (raționale). Am fost îndemnați să reflectăm asupra valorii vieții interioare. O altă idee deosebită a fost aceea că legile care determină întreaga natură se repercutează și asupra subiectivității noastre. Există mai multe niveluri ale realității, iar realitatea în care trăim e cea la care avem acces prin simțuri, lumea fizică.

Aletheia (Adevărul), simbolizat într-o ipostază de fika lui Zeus, poate fi înțeles ca o formă de dezvăluire, în timp ce iluzia (*Maya* orientală) înseamnă manifestare, aparență. Conform tradiției, mama lui Siddhartha Gautama Buddha este Maya, iluzia lumii. Oamenii pot realiza visuri imposibile, dacă dau dovadă de curaj, care vine din cuvântul latinesc *cuor*, inimă. Omul poate depăși propriul egoism doar dacă pune în prim plan interesele general valabile ale umanității.

Vă așteptăm și la următoarele evenimente și vă urăm „La mulți ani filosofici!”. Mulțumim tuturor celor prezenți în număr mare la cele patru evenimente organizate de Noua Acropolă București.

Cluj-Napoca

Ziua Mondială a Filosofiei a fost dedicată Renașterii italiene. Evenimentul numit „Mișcarea Renascentistă, idei care au schimbat lumea” a cuprins o expoziție documentară, proiecția filmului acropolitan „Pe urmele geniilor Renașterii” și o serie de dialoguri și ateliere filosofice dedicate unor personalități din epocă precum Leonardo da Vinci, Michelangelo sau Erasmus din Rotterdam.

Renașterea (sec. XIV–XVI) a marcat o redescoperire a omului, a naturii și a rațiunii.

Filosofii și artiștii acestei epoci au pus accent pe valoarea unică a ființei umane, libertatea de alegere și creație, puterea rațiunii și a cunoașterii, armonia dintre spirit, corp și univers.

Giovanni Pico della Mirandola a afirmat în lucrarea sa, „Discurs despre demnitate”, că omul este „coroana creației”. „Nu ți-am dat, o, omule, nici chip, nici loc anume, pentru ca tu însuși să le alegi și să le modelezi.”

Protagoras susținea în Antichitate că omul este „măsură lucrurilor”. Orice om este valoros prin potențialul și capacitatea sa de autoperfecționare, educația devenind modalitatea umană de desăvârșire.

Leonardo da Vinci scria în caietele sale că „omul poartă în sine principiile tuturor formelor naturii. În el se află muntele, râul, focul și cerul.” Va ilustra perfecțiunea umană în faimosul desen al omului vitruvian.

Michelangelo în renumita pictură „Crearea lui Adam” din Capela Sixtină îl va poziționa pe om alături de Divin, căci a fost creat „după chipul și asemănarea sa.” Mai mult de atât, descătușarea omului din materie, ruperea lanțurilor care nu i-au permis să se dezvolte sunt minunate surprinse în vestitul David.

Viziunea asupra universului s-a schimbat iar Nicolas Copernic și Galileo Galilei vor scrie despre noile lor descoperiri.

Renașterea a fost un moment care a adus un nou impuls creator în lumea occidentală, a deschis noi drumuri în știință și artă, a pus într-o altă lumină omul, natura și divinul.

Evenimentul și-a propus să aducă în atenția publicului capacitatea și valoarea ființei umane care poate fi mai mult decât o simplă resursă umană.

Constanța

Ca în fiecare an, ne-am propus să aniversăm FILOSOFIA – dragostea pentru înțelepciune – căreia îi dedicăm atenția și energia zi de zi ca membri ai școlii. Joi, 20 noiembrie 2025, am organizat un dialog cu tema „Ce m-a învățat filosofia aplicată?”. Cei interesați s-au putut alătura atât în persoană, cât și online, contribuind cu întrebări și reflecții din propria practică filosofică.

Am discutat despre modul în care gândirea ne modelează viața și rolul filosofiei în descoperirea unor principii durabile. Am descoperit prin dialog cât de mult contribuie filosofia aplicată la formarea caracterului și cum învățăturile devin practice prin munca îndrumătorilor din școală, care ne oferă un exemplu clar pentru a putea trăi astăzi valori atemporale și pentru a dezvolta o atitudine mai profundă în fața încercărilor cotidiene.

Filosofia este un stil de viață care ne oferă oportunitatea de a ne descoperi forțele interioare cu care să ne construim propriul caracter și să contribuim la lumea înconjurătoare.

Un prim eveniment desfășurat la cafeneaua Negru Zi a purtat numele „De la Buddha la Epicur – ce știau ei despre fericire și noi am uitat?”. Participanții au discutat despre fericire și modalitățile prin care aceasta poate fi cultivată în viața de zi cu zi, un subiect mereu relevant.

Al doilea eveniment a avut loc în sediul Noii Acropole din Iași, fiind intitulat „Filosofia trăită: O călătorie prin timp și civilizații”. Prin el, publicul a fost invitat într-o incursiune în imaginarul și ideile Egiptului Antic, Indiei vechi și Greciei clasice, civilizații care au lăsat o moștenire intelectuală impresionantă.

Timișoara

„Zilele Filosofiei” este un eveniment anual pe care Noua Acropolă Timișoara îl organizează cu ocazia Zilei Mondiale a Filosofiei. Anul acesta am ajuns la ediția cu numărul XVI.

Joi, 20 noiembrie 2025, chiar de Ziua Mondială a Filosofiei, am organizat conferința „Practici filosofice pentru viața interioară”, prin care am încercat să aducem filosofia mai aproape de oameni. Am vorbit despre cum filosofia nu înseamnă doar a citi despre idei, ci a le trăi. Am explorat partea practică a filosofiei, valoarea vieții interioare fundamentate în etică și diferite exerciții

concrete moștenite din tradiția filosofică occidentală.

Sâmbătă, 22 noiembrie 2025 am lansat o invitație la dialog prin evenimentul „Morala în epoca post-adevărului”. Pornind de la contextul actual în care auzim tot mai des vorbindu-se despre „adevăr propriu” și observăm o relativizare generală a lucrurilor, am explorat împreună cum putem ajunge la coordonate interioare stabile prin practica moralei. Întâlnirea a avut două părți: o prelegere despre

Iași

Filosofia, „dragostea de înțelepciune” care însoțește omenirea încă din Antichitate, continuă să influențeze modul în care gândim și trăim. Cu ocazia Zilei Mondiale a Filosofiei din acest an, o serie de evenimente dedicate au adus în prim-plan teme actuale și perspective culturale din epoci îndepărtate.

premisele post-adevărului, consecințele sale și perspective filosofice de la Platon și Kant pentru a ajunge la rădăcina problemei și la unele posibile soluții, urmată apoi de un dialog deschis cu participanții despre aplicarea acestor soluții în viețile proprii.

Mărti, 23 noiembrie 2025 a avut loc conferința „Relația omului cu timpul, după stoici”, în cadrul căreia ne-am întrebat cum trăim timpul pe care îl avem? Într-o lume care pare că ne zorește mereu am redescoperit alături de stoici cum ne putem împrieteni cu timpul. Am vorbit despre amânare, acea risipă tăcută care ne fură prezentul, despre promisiunile pe care adesea le facem către un viitor care nu ne aparține și despre fuga de prezent. O soluție propusă pentru a ne înrădăcina în prezent este datoria, capacitatea de a face lucrul potrivit la momentul potrivit. Când acționăm din datorie, clipa devine vie, iar noi suntem conștienți de ea.

Oradea

În data de 20 noiembrie 2025, cu ocazia Zilei Mondiale a Filosofiei, la sediul din Oradea al Noii Acropole a avut loc prezentarea despre „Mitul Regelui Arthur și al Cavalerilor Mesei Rotunde”, urmată de un dialog având în centru tema eticii.

Mitul a modelat Europa medievală, promovând idealuri precum dreptatea, onoarea, curajul și egalitatea. Arthur devine rege prin merit, nu prin dorință de putere, iar Camelotul simbolizează societatea ideală. Masa Rotundă și Graalul reprezintă căutarea perfecțiunii interioare, iar povestea rămâne o sursă de inspirație pentru valorile umane, valabile și astăzi.

Brașov

Cu ocazia Zilei Mondiale a Filosofiei, în sediul Noua Acropolă din Brașov a avut loc un dialog pe tema „Despre demnitatea umană cu Pico della Mirandola”. În lucrarea „Oratio de hominis dignitate” – supranumită și Manifestul Renașterii europene – Giovanni Pico della Mirandola evidențiază demnitatea (izvorâtă din liberul arbitru) și potențialul inerent fiecărui individ, susținând că omul are abilitatea unică de a-și modela propriul destin. El subliniază importanța căutării adevărului în domenii diverse și propune studiul comparat al diferitelor tradiții filosofice, teologice și științifice. Pico crede că prin căutarea adevărului, cultivarea virtuților, alegeri valoroase, omul poate crește spiritual.

Sibiu

Vineri, 21 noiembrie 2025 am marcat Ziua Mondială a Filosofiei printr-o conferință susținută la Facultatea de Drept din Sibiu. Sub genericul „Unitate în diversitate – Confluentele filosofiei” am vorbit despre două curente filosofice care au constituit rădăcinile unor mari civilizații: Budismul și Stoicismul.

Ambele filosofii am apărut în momente de criză și au răspuns nevoii oamenilor de a găsi soluții la problemele vieții: depășirea suferinței, găsirea unui sens în viață, o viață senină, un om liber și mai puternic. În urma discuțiilor am văzut că soluțiile propuse sunt la fel de actuale și astăzi, ele raportându-se la valori universale și atemporale. Având aceste învățături valoroase, nu ne rămâne decât să le dăm viață, să trăim mai bine, mai frumos, mai just, nu doar pentru noi ca indivizi, ci spre binele tuturor.

Noua Acropolă este o organizație internațională, fondată de prof. Jorge Angel Livraga în anul 1957, prezentă azi în peste 60 de țări din întreaga lume și constituită ca o școală de filosofie care promovează cultura și acțiunile de voluntariat.

Filosofia înseamnă, așa cum o indică și etimologia cuvântului, dragoste pentru înțelepciune sau cunoaștere. Înțelepciunea este mai mult decât o simplă sumă de cunoștințe și reprezintă cunoașterea adevărată a lucrurilor, a situațiilor, a legilor naturii, a oamenilor, a istoriei, precum și capacitatea de a acționa just în toate împrejurările, în cel mai elevat mod posibil.

Noua Acropolă este o școală de filosofie ce are ca principal obiectiv – după cuvintele fondatorului său – transformarea îndemnului „Cunoaște-te pe tine însuși” într-o realitate vie... Mai departe el afirmă: „Filosofia noastră este o filosofie a acțiunii în toate planurile la care poate accede conștiința...”

În Noua Acropolă (în „noua cetate înaltă”) filosofia nu este doar teorie, ci are un pronunțat caracter practic care, pornind de la studiul eticii, încurajează formarea unei personalități capabile să răspundă mai bine solicitărilor vieții. Desfășurarea programei școlii de filosofie începe cu un curs introductiv, pe care l-am numit *Filosofie pentru viață*.

curs de Filosofie pentru Viață

Tematica cursului de filosofie pentru viață:

ETICĂ

1. Filosofia naturală și valorile etice
2. Ființa umană și Cosmosul
3. Înțelepciunea Indiei: Bhagavad-Gītā
4. Texte vechi tibetane: Glasul liniștii. Valoarea introspecției și a reflecției
5. Filosofia budistă: înțelegerea și depășirea crizelor
6. Înțelepciunea Chinei: Confucius

SOCIOPOLITICĂ

7. Provocarea vieții sociale: problemele actuale ale lumii și ale ființei umane
8. Platon: mitul peșterii
9. Aristotel: căutarea fericirii
10. Plotin și școala neoplatonică
11. Importanța educației, rolul cetățeanului
12. Egiptul Antic: justiția ca o determinantă a vieții colective
13. Stoicism: Epictet, Seneca și Marcus Aurelius

FILOSOFIA ISTORIEI

14. Filosofia istoriei: experiența ca motor pentru viitor
15. Importanța transmiterii: surse, fundamente și științe complementare
16. Istorie și mitologie: interpretarea simbolurilor
17. Ciclurile istoriei
18. Libertate și destin: chei pentru deschiderea ușilor viitorului

ÎNSCRIERI

București

* ianuarie 2026

* martie 2026

Iași

* februarie 2026

Cluj-Napoca

* 24 februarie 2026

Sibiu

* martie 2026

Brașov

* ianuarie 2026

Conferințe Dialoguri Evenimente

Zeul Mercur
Potsdam, Brandenburg, Germania
Foto: Adam Alif, Unsplash

București

Conferințe la Biblioteca Metropolitană

27 ianuarie – Conferință: *Delfi – repere antice pentru o viață demnă*

24 februarie – Conferință: *Libertatea de conștiință – Giordano Bruno*

31 martie – Conferință: *Doamna care a învins trecerea timpului – Ana Aslan*

La sediul Noua Acropolă București

7 februarie – *Curajul de a trăi un ideal - Don Quijote, scenetă și prelegere*

8 februarie – *Alchimie și știință în Evul Mediu – Albert cel Mare*

7 martie – *Știința în slujba umanității: Marie Curie*

8 martie – *Dialog filosofic: Despre frumusețe*

Cluj-Napoca

ianuarie – *Dialog filosofic ce va avea în centru tema confruntării cu noi înșine prin figurile eroilor mitologici Prometeu și Tezeu*

ianuarie – *Atelier filosofic „Mit. Minte. Provocare.” cu personaje din „Stăpânul Inelelor” sau din basmele românești. Tema principală va fi puterea prieteniei*

februarie – *Club de lectură cu public. Prima întâlnire: „Omul în căutarea sensului vieții” de Viktor Frankl*

ianuarie - martie – *Acțiuni de voluntariat în colaborare cu organizațiile „Ajungem Mari”, „O Masă Caldă” și „Centrul de rezidență pentru oamenii fără adăpost”*

Iași

ianuarie – *Atelier filosofic: „În căutarea .. Curajului”*

februarie – *Atelier filosofic: „În căutarea .. Frumosului”*

martie – *Atelier filosofic: „În căutarea .. Prieteniei”*

Sibiu

februarie – *Conferință: Giordano Bruno și libertatea interioară*

martie – *Conferință: Arhetipurile feminine*

Școală de filosofie
Promovează cultura
Practică voluntariatul

Brașov

ianuarie – *Conferință: Despre simplitate, ritm, măsură*

februarie – *Conferință: Giordano Bruno, filosofia eroului*

martie – *Conferință: Sufletul femeii, arhetipuri și mituri*

Oradea

ianuarie – *Dialog: Ce facem cu inima și cu mintea*

februarie – *Atelier de realizat săpun corelat cu idei despre atenție și concentrare*

martie – *Dialog: Despre prietenia filosofică*

Timișoara

Cinematograful Ideilor: *Conferințe pornind de la filme celebre*

martie – *Conferință: Simboluri în „Game of Thrones”*

martie – *Conferință: Simboluri în „Star Wars”*

Constanța

ianuarie – *Conferință filosofică: Ce înseamnă a fi filosof astăzi?*

ianuarie – *Club de carte: Drumul spre Victorie, Delia Steinberg Guzman*

februarie – *Conferință filosofică: Giordano Bruno: Entuziasmul pentru cunoaștere*

februarie – *Club de carte: Concentrare și Trezire Interioară, Fernand Schwarz - prezentare de carte și atelier de pictură pe sticlă*

februarie – *Atelier de mărțișoare din fire colorate de lână*

martie – *Conferință filosofică: Spiritul Renașterii*

martie – *Acțiune ecologică*

martie – *Club de carte: Legende și Miturile Greciei Antice, N.A. Kun*

„Tocmai fiindcă Viața este o eternitate și pentru că ființa umană poate pătrunde dincolo ea, căutăm a cunoaște omul prin creațiile sale cele mai durabile, prin descoperirile sale cele mai profunde și spirituale, prin efortul său de a fi asemenea Divinității din care se trage și spre care aspiră, mai mult sau mai puțin conștient.”

Delia Steinberg Guzmán, „Azi am văzut... Un ideal numit Noua Acropolă”